NATURALLY LOCAL

ZIŅU LAPA #2

OTRĀ ZIŅU LAPA

NATURALLY LOCAL – mazo un vidējo pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām, izmantojot dabā balstītus risinājumus.

Pirms sešiem mēnešiem mūsu pirmā ziņu lapa iepazīstināja jūs ar 9 partneriem, kas apvienojušies programmas Interreg Europe projektā "Naturally Local" (NaLo). Mūsu misija? Mazināt klimata pārmaiņu ietekmi, izmantojot dabā balstītus risinājumus.

Atskats uz paveikto pirmajos semestros:

Pirmā projekta partneru tikšanās Selnica ob Dravi pašvaldībā:

Pirmā tikšanās mums ļāva uzsākt efektīvu sadarbību. Darba kārtībā: pieredzes apmaiņa, semināri par dabā balstītiem risinājumiem un labās prakses vietu apmeklējumi Slovēnijā.

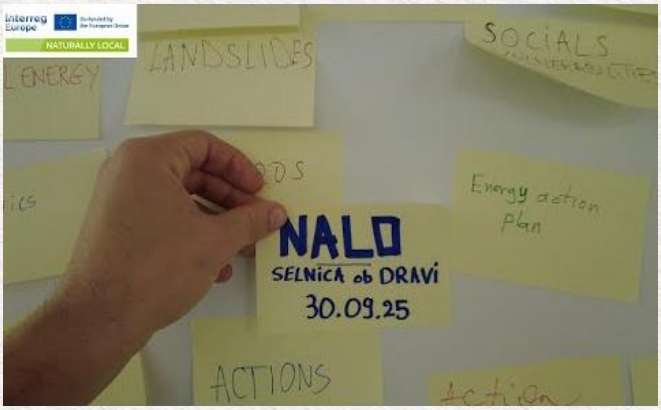

Naturally Local projekta video:

Lai labāk izprastu mūsu projektu, ieskatieties mūsu jaunajā video, kas pieejams arī mūsu sociālo tīklu kanālos.

Ko nozīmē dabā balstīti risinājumi?

Mēs runājam par "risinājumiem", jo pastāv klimata pārmaiņu problēma. Globālā mērogā cilvēka darbība jau ir izraisījusi vidējās temperatūras pieaugumu par 1,28 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālo laikmetu. Eiropā gaisa temperatūra ir pieaugusi par 2,20 °C, kas ir gandrīz par 1 °C vairāk, nekā pasaules vidējais rādītājs!

Vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanās nav tikai vēl viens cipars termometrā: tas nozīmē biežākus plūdus, ilgstošākus sausuma periodus un arvien spēcīgākas vētras. Klimata pārmaiņas izraisa arvien biežākas un smagākas klimata katastrofas.

Reaģējot uz pieaugošajiem klimata pārmaiņu riskiem, pastāv divas galvenās stratēģijas:

Mazināšana:

Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, jo tās izraisa globālo temperatūras pieaugumu.

Piemēram, īsos pārbraucienos izvēlamies velosipēdu nevis mašīņu.

Pielāgošanās:

Aizsargāt mūsu teritorijas, samazinot riskus, kas saistīti ar klimata pārmaiņām.

Piemēram, aizsargdambja izbūve, lai pasargātu teritorijas no ūdens līmeņa celšanās.

Šīs divas stratēģijas var sniegt pozitīvu un visaptverošu ietekmi uz mūsu teritorijām, vienlaikus respektējot dabu, kas nozīmē dabā balstītu risinājumu izmantošanu pašvaldībās:

- ***Funkcionējošu ekosistēmu saglabāšana labā ekoloģiskajā stāvoklī;***
- ***Ekosistēmu apsaimniekošanas uzlabošana, nodrošinot to ilgtspējīgu izmantošanu cilvēka darbības vajadzībām;***
- ***Degradēto ekosistēmu atjaunošana vai jaunu ekosistēmu veidošana.***

Kāpēc pielāgošanās centrā jāizvirza ekosistēmas?

Ekosistēma ir funkcionāla vienība, ko veido dzīvie organismi, to apkārtējā vide, kā arī enerģija un vielas, kas tos uztur un nodrošina dzīvības nepārtrauktību. Kad ekosistēma ir labā stāvoklī, tā rada "ekosistēmiskos pakalpojumus" — dabiskus procesus, kas ir būtiski dzīvības atjaunošanai uz Zemes.

- *Skābeklis, ko mēs elpojam, galvenokārt tiek ražots fotosintēzes procesā, ko veic augi un mikroorganismi mūsu ekosistēmās.*
- *Augsnes auglība lielā mērā ir atkarīga no bioloģiskās daudzveidības spējas sadalīt organiskās vielas.*
- *Mūsu patērēto ūdeni ekosistēmas attīra, filtrē un uzkrāj.*

Runāt par "ekosistēmiskajiem pakalpojumiem" nozīmē novērtēt ieguvumus, ko daba mums sniedz bez maksas un no kuriem ir atkarīga mūsu izdzīvošana.

Ekosistēmas kā vairogs:

Klimata pārmaiņas ir saistītas ar būtisku vides risku pieaugumu. Mūsu teritorijas arvien biežāk saskaras ar dabas katastrofu draudiem. Šādos apstākļos dabā balstītiem risinājumiem ir īpaši nozīmīga loma.

Aizsargāt mūsu teritoriju ekosistēmiskos pakalpojumus nozīmē aizsargāt pašiem sevi:

- *Stādot kokus pilsētās, varam veidot vēsuma salas, kas mazina karstuma viļņu ietekmi un vienlaikus veicina bioloģisko daudzveidību.*
- *Atjaunojot ūdenstecēm dabisko morfoloģiju, mēs varam samazināt plūdu riskus un vienlaikus atjaunot dabiskas teritorijas.*
- *Samazinot ūdensnecaurlaidīgās platības pilsētās, atjaunojot dabisku augsni, var nodrošināt augiem mitrumu un novērst plūdu riskus.*

NaLo integrētā un starpdisciplinārā vīzija:

Rūpējoties par ekosistēmu veselību, mēs nodrošinām visefektīvāko un ilgtspējīgāko aizsardzību pret klimata pārmaiņu ietekmi uz mūsu teritorijām.

Vai gribat redzēt piemērus?

2026. gada 18.–19. martā deviņi NaLo partneri tikās Portugālē, Óbidos pašvaldībā, lai piedalītos pirmajā izbraukuma vizītē!

Jautājums: kā dabā balstīti risinājumi var mazināt karstuma viļņus un sausumu, ko pastiprina klimata pārmaiņas?

Portugāle, kas jau šobrīd izjūt klimata pārmaiņu radītās sekas, dalījās ar praktiskiem piemēriem, kā uzlabot pašvaldību teritoriju noturību pret klimata pārmaiņām. Ziemeļeiropas partneriem šī pieredze bija vērtīga iespēja ieraudzīt, kādas klimata pārmaiņas nākotnē varētu skart arī viņu reģionus, kā arī smelties iedvesmu no Dienvideiropas šodienas risinājumiem.

Saskaroties ar arvien pieaugošiem klimata izaicinājumiem, Obidos pašvaldība ir izstrādājusi visaptverošu noturības stratēģiju, lai risinātu daudzos riskus, ar kuriem tā saskaras. Regulāri sausuma periodi, karstuma viļņi, meža ugunsgrēki un pēkšņi plūdi – pilsēta izvēlējusies rīkoties proaktīvi, integrējot dabā balstītus risinājumus (NBS) kā centrālo elementu savā klimata pielāgošanās politikā.

Óbidos piemēram, saskaras ar Acacia saligna izplatību — koku sugu, kas iekļauta Eiropas Savienības invazīvo svešzemju sugu sarakstā.

Šī Austrālijas izcelsmes suga kolonizē piekrastes teritorijas un noposta vidi, kas nodrošina būtiskus ekosistēmiskos pakalpojumus, piemēram, piekrastes erozijas mazināšanu. Tā vietā, lai izmantotu pesticīdus, kas kaitē ekosistēmām, Portugāle jau kopš 2015. gada balstās uz īpašu kukaini, kas palīdz ierobežot šīs sugas izplatību: nelielas lapsenes suga, arī no Austrālijas, kurai raksturīgi dēt olas akācijas pumpuros, tādējādi kavējot tās vairošanos.

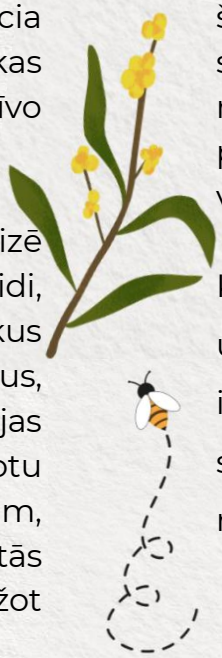

Kā norāda vairāku Koimbras universitāšu pētnieki, šīs lapsenes ieviešana Portugāles kāpās ir samazinājusi *Acacia saligna* sēklu ražošanu līdz pat 98 %.

Óbidos pašvaldība, īpaši pēc nesenajām vētrām, kuras izraisīja stipras lietusgāzes, plūdus un koku izgāšanos, vēlreiz apliecina kopīgo apņemšanos stiprināt dabā balstītas pieejas. Mēs turpinām strādāt kopā, lai veidotu noturīgākas kopienas, kas dzīvo patiesā saskaņā ar dabu.

Filipe Daniel,
Óbidos pašvaldības vadītājs

Seko NaLo projektam sociālajos tīklos, lai nepalaistu garām nākamo video, kas būs īpaši veltīts izbraukuma vizītei Portugālē! Tajā varēsi redzēt, kā dabā balstīti risinājumi palīdz pārvaldīt sausuma un karstuma viļņu riskus, ko pastiprina klimata pārmaiņas.

Labās prakses reģistrs ir noslēguma izstrādes posmā!

Drīzumā mūsu Labās prakses reģistrā varēsiet uzzināt, kā šie risinājumi tiek īstenoti praksē. Tajā būs projektu apkopojums, kas noderēs jebkuram reģionam!

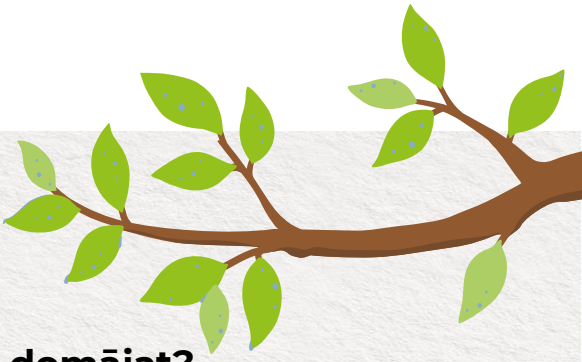

Zinātnes stūrītis!

Vai jūs zinājāt?

Arī koki "svīst"! Dienas laikā koku lapās esošais ūdens iztvaiko un nonāk atmosfērā. Piemēram, viens bērzs dienā "izsvīdina" vidēji ap 75 litriem ūdens.

Kā jūs domājat?

Pateicoties iztvaikošanas procesam, par cik grādiem koks spēj pazemināt apkārtējā gaisa temperatūru?

Atbilde:

To var pazemināt par 2 - 8 °C